

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO
Epost: postmottak@kd.dep.no

Ålesund 09.09.2016

HØRINGSUTTAELSE OM FORSLAG TIL REGULERINGER AV TILSKUDD OG EGENBETALINGFOR PRIVATE HØGSKOLER OG FAGSKOLER

Styret i Norske Fag- og Friskolers Landsforbund – NFFL – viser til høringsnotatet datert 12.05.2016. Vi har i vår uttalelse valgt å fokusere på de forslagene der vi føler behov for aktivt å gi vår støtte, velge mellom ulike alternativer i dokumentet, eller uttrykke vår uenighet – eventuelt med alternativt forslag. Øvrige kapitler og forslag tar vi til etterretning.

Til kap. 7 – Begrensninger i tillatt selskapsform

NFFLs vurdering: Vi tolker dokumentet slik at det ikke foreslås et krav om at eieren av skal være en stiftelse eller et aksjeselskap. Krevet gjelder tilbyderer av utdanningen. Tilbyderen skal være organisert enten som stiftelse eller aksjeselskap.

Dette vil innebære at både studieforbund, foreninger og andelslag kan stå som øverste eier av utdanningstilbudet, og fungere som generalforsamling med mandat til å oppnevne styret i aksjeselskapet eller stiftelsen. Forutsetningen er at de etablerer et eget tilbyderselskap registrert i Enhetsregisteret eller tilsvarende som stiftelse eller aksjeselskap - med sitt eget styre og ansvar som er tillagt tilbyderer av en godkjent privat fagskole eller høgskole.

Utfra denne tolkningen er det NFFLs vurdering at høringsforslaget er hensiktsmessig for å ivareta de samfunnsmessige og studiefaglige verdiene som følger av å ha offentlige godkjenning. Vi støtter derfor høringsforslaget.

Til kap. 9 Tillatt virksomhet i samme rettssubjekt – krav om økonomiske skille

Departementet foreslår at nærmere krav til regnskapet fastsettes i forskrift. Departementet ber særlig om høringsinstansenes vurdering av om det bør stilles krav om at godkjent utdanningstilbud må drives i eget rettssubjekt.

NFFLs vurdering:

Saken berører både juridiske og økonomiske forhold. § 17 i fagskoleloven sier at «betegnelsene fagskoleutdanning og fagskole kan bare benyttes om utdanninger og tilbydere som har godkjenning» (dvs. fra NOKUT).

Det kan skape usikkerhet og misforståelser om utdanninger både med og uten godkjenning kan markedsføres og tilbys i samme rettssubjektet. Det beste vil være at godkjente utdanninger drives i eget rettssubjekt, og at andre yrkesfaglige utdanninger tilbys i annet rettssubjekt. Det bør likevel være tillatt med lokalisering av ulike yrkesfaglige utdanninger innenfor samme «utdanningshus».

At fagskoleutdanningen drives i eget rettssubjekt vil gjøre også det enklere å sikre utdanningens kvalitet, inkl. studentenes rettigheter. Derfor støtter NFFL forslaget om at godkjente utdanningstilbud må drives i egne rettssubjekt, som stiftelser eller aksjeselskap.

Til kap. 10 Utdelinger

De fleste av fagskolene som medlem i NFFL tilhører skolegruppen som mottar direkte statsstøtte over kap. 276, post 72. Departementet foreslår at dagens utdelingsforbud for institusjoner som mottar tilskudd videreføres. Utdelingsforbudet vil også omfatte enhver annen transaksjon som i realiteten innebærer at det utdeles gevinst fra selskapet til eieren.

Forslaget innebærer at det fortsatt kan drives ulik virksomhet i samme rettssubjekt, men at NOKUT-godkjent virksomhet og annen virksomhet må holdes økonomisk adskilt gjennom segmentregnskap. Dvs. at det kan ikke tas utbytte fra den NOKUT-akkrediterte virksomheten, men at det skal være fri adgang til utdeling for øvrig virksomhet.

Departementet lanserer 3 alternative løsninger som høringspartnerne bes velge mellom.

NFFLs vurdering: NFFL støtter alt. 1 – dvs. departementets forslag – om at det skal være utdelingsforbud. Vi mener også at regelverket bør være likeverdig med det som i dag finnes i friskoleloven og i kap. 4 i voksenopplæringsloven.

NFFL mener at fagskolevirksomheten skal drives et eget rettssubjekt, og at utbytteforbudet må gjelde for all virksomhet i dette rettssubjektet. Dvs. at fagskoler må kunne drive med kursvirksomhet og utleie av skolelokaler i fagskolens navn. Kursvirksomheten må være knyttet til fagskolenes fagplaner og fagområder, f.eks. som oppdrag for bedrifter. Eiere som har behov for å leie skolens lokaler til annen virksomhet må betale leie til fagskolen etter priser som minimum dekker de reelle kostnadene. Dvs. at såkalt “kryss-subsidiering” ikke må aksepteres.

Til kap. 14 Transaksjoner med nærstående

Departementet skriver at “det er et grunnleggende prinsipp at transaksjoner med nærstående skal gjennomføres på alminnelige markedsmessige vilkår, det såkalte «armlengdes avstand»-prinsippet”. Styret i NFFL er enig i dette prinsippet.

Departementet foreslår videre at departementet skal kunne gi forskrift om krav til handel med nærstående og dokumentasjon av slik handel, inkludert fremgangsmåte for departementets innhenting av slik dokumentasjon, konsekvenser ved mangelfull dokumentasjon med videre.

Til dette har NFFL følgende vurdering: Det er viktig at kravene til dokumentasjon av handel med nærstående ikke bidrar til å svekke kvaliteten i produktet eller leveransen, ved at det oppstår et negativt prispress. Skolen må stå fritt til å velge “beste leveranse” ut fra en helhetsvurdering om hva som vil være best for utdanningstilbudet, inkl. studenter og ansatte.

For øvrig støtter NFFL at departementet skal kunne gi forskrift som regulerer kravene til å handle med nærstående. Igjen viser vi til friskolelovens formuleringer på dette området.

Til kap. 15 Styrets ansvar

Departementet mener at det kan være fordelaktig å presisere enkelte sider av styrets ansvar og plikter særlig. I fagskoleloven § 3 andre ledd er det i dag regulert at styret er ansvarlig for at «studentene får den utdanning som er forutsatt som grunnlag for godkjenningen» mm. Dette er en presisering av det ansvaret styret allerede har som øverste organ for virksomheten.

NFFLs vurdering: Vi mener dagens formulering i § 3 er god, logisk og tilstrekkelig.

Videre foreslår departementet følgende nye bestemmelse: “Styret skal før opptak fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte opp et nytt studieår. Styret ved private fagskoler skal etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak (internkontroll) for å sikre at krav i eller i medhold av loven overholdes. Departementet kan gi forskrift om internkontroll”

NFFLs vurdering: Dette forslaget er problematisk. Hvem er det som skal motta et slikt vedtak? Skal dette vedtaket påføre styrets medlemmer mer ansvar enn det som i dag følger av fagskolelovens § 3 og selskapslovene?

Allerede i dag har skolene revisjonsordninger og årsrapporteringskrav der styret skal fatte vedtak om at det er grunnlag for fortsatt drift.

Hvorfor foreslår departementet et eget krav om «internkontroll»? Slikt krav ligger jo allerede inne i HMS-reglene under Arbeidsmiljøloven, og vi mener det vil være forvirrende å innføre samme begrepene under fagskoleloven. En faglig kontroll ligger inne som en konsekvens av kravene til kvalitetssikringssystem. En etterlevelse av NOKUTs krav til kvalitetssikring betyr i praksis at skolen har en gjennomgripende kontroll med ulike sider av kvaliteten i utdanningstilbudet.

NFFL er derfor sterkt kritisk til departementets forslag i dette kapitlet. Men vi mener at et alternativ til forslaget fra departementet kan være å legge inn en ny setning avsnitt 2 i § 3, der presiseres at «styret skal før skoleårets start godkjenne driftsplanen med ressursbruken for det enkelte utdanningstilbudet».

Kap 19 Reaksjoner

Departementet viser til at dagens lovverk mangler bestemmelser om reaksjonsmuligheter ved brudd på vilkårene for institusjoners mottak av statsstøtte.

I tilskuddsbrevet for fagskoler som mottar statsstøtte står det bl.a. at “Departementet kan kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt dersom det ikke benyttes i samsvar med forutsetningene. Alle endringer i selskapsform, vedtekter og/eller eierskap, samt eventuelle endringer av antall studiesteder skal rapporteres omgående. Brudd på disse vilkårene kan medføre at tilskuddet blir tilbakeholdt, avkortet eller krevd tilbakebetalt.»

NFFLs vurdering: Vi er enige i de 7 foreslåtte tiltakene i pkt. 19.4. Vi ber imidlertid om å få en generelle “bruksregel” som sier at bestemmelsene må iverksettes på en måte som ikke skader igangsatt/pågående utdanning. Studentenes rett til fullført utdanning må gå foran eventuell straffereaksjon overfor tilbydereren av utdanningen.

En manglende sak knyttet til reglene for tilskudd og egenbetaling

Til slutt har vi et punkt som ikke er omtalt i saken: Hva med innpassing av studenter i en utdanning, og hvilke regler skal gjelde ved overgang mellom skoler og utdanningstilbud? Dagens fagskoleforskrift har bestemmelser om faglige krav og prosedyrer, men det mangler økonomiske regler.

NFFL opplever bl.a. at reglene i Lånekassen ikke fanger opp slike situasjoner. Skolene får ikke rapportere korrekt inn dater knyttet til overganger, innpassing og fritak gjennom realkompetansevurderinger – og det er ikke regler som er tilpasset økonomiske forutsetninger og konsekvenser.

NFFL vil be om at disse forholdene blir avklart i det videre arbeidet med regelverket

- Hvordan følger statsstøtten studenten ved overganger mellom skoler og beslektede utdanninger?
- Hvordan rapporteres fritak, innpassinger og overganger til DBH/Lånekassen?
- Bør slike forhold spesifiseres i årsrapporteringen fra skolene?

Vi håper våre synspunkter vil være til nytte for det videre arbeidet med denne viktige saken.

For styret i NFFL

Ragnar Johansen
Styreleder